

**Четверті наукові читання, присвячені пам'яті професора
Анатолія Михайловича Черненка
«Питання політичної історії України та Росії»**

26 квітня 2013 р. у Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара відбулася міжрегіональна конференція – четверті наукові читання «Питання політичної історії України та Росії», присвячені пам'яті професора А.М. Черненка. Безпосереднім організатором наукових читань виступила кафедра української історії та етнополітики ДНУ, яку з 1980 по 1990 рр. очолював учений.

Анатолій Михайлович Черненко (1926-2000 рр.), ім'я якого назавжди залишиться на скрижалях історії, був відомим українським вченим, педагогом, багатолітнім деканом історичного факультету. Всього перу знаного науковця належить майже 350 наукових, науково-популярних та методичних праць, передусім три монографічні дослідження – «В.І. Ленін і закордонні більшовицькі організації» (1969 р.), «Російська революційна еміграція в Америку (кінець ХІХ-1917 г.)» (1989 р.), «Українська національна ідея» (1994р.), що стали вагомим доробком у вивченні питань політичної історії нашої країни. Свою наукову роботу А.М. Черненко органічно поєднував із значною організаторською та педагогічною діяльністю. Чимало викладачів Дніпропетровського національного університету пройшли школу лекторської майстерності Анатолія Михайловича, багатьом з них саме професор Черненко відкрив шлях у велику науку. Зусиллями А. М. Черненка була створена і власна наукова школа з вивчення політичної еміграції. Протягом 1980–1990-х рр. під його керівництвом було захищено 20 кандидатських дисертацій з цієї проблематики.

Природно, що зараз українські дослідники беруть активну участь у наукових читаннях, присвячених проф. А.М. Черненку. Так, окрім групи істориків з різних вищих навчальних закладів Дніпропетровська, у них взяли участь науковці із Запоріжжя, Львова, Кіровограда.

Із вступним словом до учасників читань звернувся проректор ДНУ, доктор істор. наук, проф. В.В. Іваненко, який підкреслив вагомий внесок знаного українського вченого та педагога професора А.М. Черненка у розвиток історичної науки, його роль у становленні історичного факультету Дніпропетровського державного університету.

Всього на пленарному та секційному засіданнях конференції було представлено 25 доповідей та повідомлень, з якими виступили 7 докторів та 10 кандидатів історичних наук. У тому числі проф. С.І. Світленко, проф. О. Б. Шляхов, проф. О. П. Сарнацький, проф. В. С. Савчук, проф. О. І. Савченко, проф. Є. І. Бородін, доц. С. І. Поляков, доц. В. І. Мороз та ін. Матеріали наукових читань охоплювали широкий тематичний спектр із проблематики, пов'язаної з виникненням і діяльністю в Наддніпрянській Україні політичних партій, формуванням української та російської політичної еміграції, а також висвітленням системних трансформацій, які відбувалися в українському та російському суспільстві протягом другої половини ХІХ – ХХ ст. Означена тематика, що характеризується актуальністю поставлених питань, розкривалася із залученням широкого кола різноманітних за походженням і типологією історичних джерел.

Усі виголошені доповіді, які містили чимало нових методологічних підходів та висновків, викликали зацікавлене обговорення учасників читань, спонукали до серйозної фахової дискусії. Остання, зрештою, засвідчила прагнення дослідників відійти від усталених схем та стереотипів у висвітленні проблем суспільно-політичного розвитку України та Росії у новий та новітній час, їх інтерес до вивчення актуальних питань політичної історії, готовність до поглиблених наукових пошуків на зазначених напрямках.

Зрештою ці читання, в яких, окрім знаних науковців, брали участь і молоді дослідники – аспіранти та здобувачі, переконливо свідчать, що закладені А.М. Черненком дослідницькі традиції з вивчення проблем політичної історії на історичному факультеті ДНУ живуть і збагачуються.

Матеріали проголошених доповідей та повідомлень будуть надруковані в черговому випуску збірки наукових праць кафедри української історії та етнополітики ДНУ «Проблеми політичної історії України».